

ויזרע יצחק

שנה י'

<p>פרשת "תצוה-זכור" הפטרה: "ויאמר שמואל" ט' אדר תשע"ח</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת פניסה יציאה ר"ת</p>	<p>ת"א ת"ב ת"ג</p>	<p>חיפה 17:04 18:09 18:47</p>
--	--	--	--	--

הגיגים לפרשת השבוע

"ואתה הקרב אליך את אהרן אוזיך" (שמות כ"ז א)

מובא במדרש שבשעה שאמר הקב"ה למשה 'ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך', הרע למשה, אמר לו הקב"ה למשה 'תורה היתה שלי ונתתיה לך שאלמלא היא אבדתי את עולמי', דכתיב "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי". ונשאלת השאלה: הרי אמרה התורה על משה שהיה עניו מכל האדם ותמיד היה מכבד ומגדל את אהרן, אם כך, מדוע הרע לו בגדולתו של אחיו? מבאר רבינו החיד"א שאין לחשוך במשה שהרע לו בגדולתו של אחיו, ומה שהרע לו זה משום שגם הוא רצה לקיים את כל מצוות הכהונה, שיש בתורת הכהונה כמה מצוות "עשה" וכמה מצוות "לא תעשה", וכל ישעו וכל חפצו של משה היה לקיים את המצוות, כמו שביארו חז"ל (סוטה) שטעם לכך שמשם התאוה להיכנס לארץ ישראל היה משום שרצה לקיים את המצוות התלויות בארץ ישראל. גם כאן הטעם הוא שמשם רצה לקיים את מצוות הכהונה. על כך אומר לו הקב"ה "תורה היתה שלי ונתתיה לך", כלומר גם כעת בידך לקיים מצוות הכהונה על ידי קריאת מעשה המצוות, והלימוד נחשב כמעשה, וכמו שאמרו חז"ל "זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם" שכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם (מנחות ק')

"ועשית בגדי קדש לאהרן אוזיך לכבוד ולתפארת" (שמות כ"ז ב)

בגדי הקודש צריכים לגרום לכך שהכהן הגדול יהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב "כחתן יכהן פאר" (ישעיה ס"א י), אומר הרמב"ן שבגדים אלו הם לבושי מלכות שהמלכים בזמן התורה לבשו בגדים שכמותם, ומפרט אחד לאחד את הדמיון וההקשר לבגדי המלכות. בכתנת שעשה יעקב ליוסף נאמר: "ועשה לו כתנת פסים" (בראשית ל"ג ג), שפירושו שהיתה מרוקמת כדמות פסים וזהו "כתנת תשבץ" (שמות כ"ה ז), ויש להלביש את אהרן כבן מלך ממלכי קדם. וכך הדבר גם במעיל ובכתנת שעליה כתוב: "כתנת פסים כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים" (שמואל ב' י"ג יח), וגם המצנפת ידוע גם היום שהיא של מלכים ושרים גדולים, ולכן אמר הכתוב בנפול המלכות "הסר המצנפת והרם העטרה" (יחזקאל כ"א א), וכן כתוב "וצניף מלוכה" (ישעיה ס"ב ג). והאפוד והחושן גם הם לבוש מלכות, כפי שכתוב "והמניכא די דהבא על צוארך" (דניאל ה' טז). והציץ נזר המלכים הוא, וכתוב: "יציץ נזרו" (תהלים קלב יח). גם החוטים מהם עשויים הבגדים, הזהב הארגמן והתכלת, שייכים למלכות שנאמר: "כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה" (תהלים מה' יד), וכתוב: "ארגוונא תלבש והמניכא די דהבא על צוארך" (דניאל ה' טז). והתכלת גם היום לא ירים איש את ידו ללבוש חוץ ממלכי הגויים, וכתוב: "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן" (אסתר ה' טו).

"והטור הרביעי תרשיש ושהם וישפה" (שמות כ"ז כ)

לפי המדרש לכל שבט היתה אבן מאבני החושן שמתאימה לו והאבן שמתאימה לבנימין היתה "ישפה" מסביר רבינו בחיי שהאבן הזאת נקראת ישפ"ז והיא כלולה ממספר גוונים, אדום, שחור וירוק והסגולה של האבן הזאת היא לעצור הדם. אבן זו נתנה לבנימין משום שלבו השתנה למספר גוונים והתלבט רבות בזמן מכירתו של יוסף האם לגלות את דבר המכירה לאביו או לא לגלות, ואף על פי כן הוא התגבר על יצרו ושם מעצור לרוחו ולא גילה את דבר המכירה לאביו, ולכן נתנה לו האבן הזאת שנקראת "ישפה" והיא מורכבת משתי מלים "יש" ו"פה", וזה מראה על מעלתו של בנימין שאף אל פי שהיה לו פה, והיה לו לגלות את הדבר הוא שתק ולא גילה.

נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

שמעון בן חמו בר אסתר ז"ל נלב"ע י"א אדר אברהם נחמיאס בר שמחה ז"ל נלב"ע ו' שבט תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג
תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

"ואתה תצוה את בני ישראל" (שמות כו כ)

מבאר ה"אור החיים" הקדוש שמה שאומר הכתוב למשה "ואתה תצוה" הוא מלשון התחברות, "צוותא", כלומר הכתוב מצוה את משה להתחבר עם בני ישראל, כמו שכתוב "כי מלאכיו יצוה לך" (תהלים צא יא) ומוסיף רבינו שבכל אדם מישראל, בכל הדורות, יש ניצוץ ממש רבינו.

"להעלות נר תמיד" (שמות כו כ)

"אין צו אלא זירוז מיד ולדורות" (מדרש)

מסביר ה"נעם אלימלך" שהורו חז"ל דרכי מוסר השכל להוכיח את בני האדם שיחזיקו עצמם תמיד בהכנעה גדולה ולא בשום מדרגה, אלא רק כמתחיל עתה בעבודת ה' ויאחזו בסיבה הראשונה המביאה לידי עבודת ה' שהיא הזריזות כפי שאמר התנא "זריזות מביאה לידי נקיות... וקדושה מביאה לידי רוח הקודש" (ע"ז כ:), נמצא שעל ידי הזריזות יכול האדם לבא לידי מדרגות גדולות. ואף על פי שיהיו לו כל המדרגות הללו שלא יחזיק מעצמו, רק יחשוב שהוא בהתחלה הראשונה של הזריזות. וזהו "אין צו אלא זירוז", הן מיד והן לדורות, כלומר גם אם יהיה לו כל המדרגות.

"ועשית זושן משפט מעשה זושב" (שמות כו טו)

מדוע רק באפוד ובחושן נאמר "מעשה חושב", דבר שלא נאמר בשאר הבגדים? מתוך ה"אלשיך הקדוש" שזה משום שלפי חז"ל האפוד מכפר על עבודה זרה שבעבירה זו אפילו מחשבה פוגמת, ומחשבה על עבודה זרה נחשבת למעשה, מה שאין כן בשאר עבירות ולמדו זאת חז"ל (קידושין מ). ממה שנאמר: "למען תפוש את בית ישראל בלבם" (יחזקאל יד ה), לכן נאמר באפוד "מעשה חשב", שהמעשה נעשה על ידי מחשבה. וגם בעניין המשפט יש פגם במחשבה כמו שאמרו חז"ל (כתובות קה). על השוחד שאפילו שהשופט מקבלו כדי לשפוט דין אמת, השופט חייב, כי מיד תמהר מחשבתו לחשוב בכל דעתו שהדין עם נותן השוחד ובכך הוא מטה את הדין. ושלא יאמר הדיין "למה אירא מהשוחד אם צדיק אני, ואני חפץ לדון דין אמת הלא הבחירה אתי"? הדבר דומה לאבן המסוגלת לחן שלא תוכל לבחור נגד טיבעה, כך הוא בעיני בעליו אשר לקח שוחד שהפך את בחירתו מוצא את חן נותנו, שאל כל אשר יפנה לכל צדדי הדין ישכיל ויצליח אשר נתנו, שמכל צד יראה לו שהוא מסייע לאשר נתנו באופן שהמחשבה פוגמת את הדין. ועל זה נאמר "חשן משפט" שהוא בא לכפר על המשפט. וגם עליו נאמר "מעשה חשב" כמעשה האפוד, וכמו שבאפוד מחשבה פוסלת על מה שהוא מכפר כך גם במה שמכפר החושן.

"ובמלאות בו מלואת אבן ארבעה טורים" (שמות כו יז)

מביא ה"כלי יקר" את מה שכתב ב"עקידה" שהאבנים היו קצתם יקרים וקצתם זולים, ומבאר שזה בא לרמוז לדיין שיהיה שווה בעיניו משפט של פרוטה כמשפט של מאה מנה. ושמות השבטים היו חקוקים עליהם כסדר תולדותם כדי לרמוז לדיין שלא ישא פני איש, אלא "כקטון כגדול ישמעון", כלומר אין יתרון לגדול שבשבטים על הקטן שבהם אלא התולדה תלויה בשנים בלבד וזולת זה הכל שווים, וזה רמז נכון. ויש בו גם רמז לדיין שלא יתנשא "לאמר אני אמלוק" כי מי שגס לבו בהוראה הוא "שוטה רשע וגס רוח" והכתוב אומר: "ידרך ענווים במשפט" (תהלים כה ט) וזה מה שאמרו חז"ל ש"בזכות וראך ושמה בלבו" זכה אהרן לחשן המשפט על הלב" (שבת קלט) בזכות הענווה שבו, שלא התקנא בשררה שקיבל משה, אחיו הקטן ממנו בתולדה, זכה לחשן המשפט התלויה במידת הענווה. והיו כתובים שמה השבטים כתולדותם וזה מדה כנגד מדה.

"זכור את אשר עשה לך עמלק... ואתה עיף ויגע ולא ירא א-לקים" (דברים כה יז-יח)

אומר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי" שהכוונה בציווי של מחיית זכר עמלק איננה נראה רק למחות את "עמלק" שהוא מזרעו של עשו, אלא יש ציווי נוסף על כל איש מישראל למחות את החלק הרע המכונה בשם "עמלק" אשר טמון בתוך לבו. שכל זמן שזרע עמלק נמצא בעולם, אזי כיון, שלפי המדרש, האדם הוא גם כן עולם קטן, אזי יש מציאות ל"עמלק" דהיינו לכוח הרע שיש בכל אדם, שמתעורר בכל פעם להחטיא את האדם. והנה הכוח של ישראל אינו אלא בפה שנאמר: "הקול קול יעקב" (בראשית כו כב), בלימוד התורה ובתפלה. וכאשר יש לאדם את הכוח הבורע הזה הרי שלבו הוא תמיד לה', ואין שום רע יכול לשלוט בו. אך כאשר האדם מניח את הכוח הזה, הרי שמיד אחרי ש"ויסעו מרפידים" דהיינו שרפו ידיהם, נאמר "ויבא עמלק" (שמות יד ה), כלומר מיד שורה עליו הרוח הרעה. אבל כאשר האדם תופס לפחות את מדת היראה, והוא ירא מלעבור על מצות ה', הוא אינו בא לידי חטא. וזה מה שכתוב: "ואתה עיף ויגע", כאשר אין בכך דהיינו שרפו ידיך מעבודת ה', "ולא ירא א-לקים", עליך ל"זכור" ולהיזהר מאד שלא ישליל אותך עמלק ו"תמחה" מלבבך את שורש הרע ודאג לכפות אותו תחת הטוב.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר, אברהם נחמיאס בר שמחה

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-20:30 לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315